

Beslutningsgrunnlag for Gaissakattefot *Antennaria nordhageniana* Rune & Rønning

Bakgrunnsinformasjon

Gaissakattefot er knyttet til lavalpine og mellomalpine lesider og vokser spredt på fjell i Nord-Skandinavia (dvs. en nordisk endemisme), hovedsakelig i Norge, men også i Nord-Finland.

Arten vokser i lesider med gras-/urtevegetasjon og er knyttet til NiN-typene svakt kalkfattig moderat snøleie (T7-2), intermediært moderat snøleie (T7-3) og kalkfattig og intermediært grassnøleie (T22-2).

Gaissakattefot er beskrevet som en egen art, men er i nær slekt med vanlig kattefot *Antennaria dioica*, og er muligens en lokarase (varietet eller underart) av denne.

Status

Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter 2015 (2010: sårbar (VU); 2006: sårbar (VU)).

Arten er funnet i Troms (kun Kvænangen) og Finnmark (Porsanger, Karasjok, Tana) og har meget fragmentert utbredelse. For å vite om artens rødlistestatus kan bedres, må man vite mer om artens forekomst og tilstand per i dag, og om arten primært er truet av klimaendring eller overbeite.

Påvirkningsfaktorer

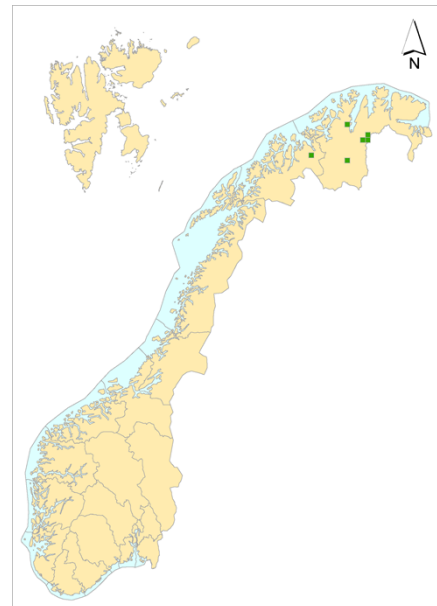
Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1	Temperatur- endring	Habitater går trolig tapt pga. klimaendringer	Pågående	Hele populasjonen påvirkes (> 90%)	Langsom, men signifikant, reduksjon (< 20% over 10 år eller 3 generasjoner)
Påvirkningsfaktor 2	Påvirker habitatet (beite tråkk mm.)	Overbeite av tamrein	Pågående	Hele populasjonen påvirkes (> 90%)	Langsom, men signifikant, reduksjon (< 20% over 10 år eller 3 generasjoner)

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å opprettholde dagens rødlistekategori på Norsk rødliste for arter (EN – sterkt truet) frem til 2035. For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Forekomstareal	> 10 km ²	<10 km ²
Delmål 2	Antall bestand/ lokaliteter	> 5	< 5
Delmål 3	Habitatkvalitet	God tilstand	Muligens kan 1-flere bestand/lokaliteter være borte.

Antall individer	Ukjent
Antall lokaliteter	6
% europeisk bestand	>50%
% verdens bestand	25-50%

Kunnskapshull

Prosjekter som vil dekke kunnskapshull hos arten:

Prosjekt	Navn	Kategori	Beskrivelse	Innhold
Prosjekt 1	Genetiske undersøkelser	Taksonomi	Status for arten; det bør avklares om arten skal ha artsstatus eller om det er en varietet eller underart av vanlig kattefot (<i>Antennaria dioica</i>).	Individer av arten må samles og sammenliknes med individer av <i>A. dioica</i> . Nye molekylære metoder med høyt antall markører bør benyttes i undersøkelsen. Prosjektet krever feltarbeid og arbeid på molekylært laboratorium, i tillegg til etterarbeid med statistiske analyser.
Prosjekt 2	Kartlegging	Forekomst	Gaissakattefot vokser i lite tilgjengelige og lite besøkte områder. Det trengs kartlegging for å vite hvor store bestandene er på de lokaliteter (seks) der den har vært funnet, samt undersøkelser av nærliggende fjellområder, der arten potensielt kan vokse.	Alle tidligere registrerte lokaliteter må oppsøkes. Feltarbeidet er krevende da det er tungt tilgjengelige områder, man må være to personer i felt pga. sikkerhet, og antakelig bruke et par dager i felt på hver lokalitet for å undersøke områdene tilfredsstillende
Prosjekt 3	Overvåking	Bestandsutvikling	Bestandsutviklingen er ukjent pga. lav innsamlingshyppighet i norske herbarier. Det må overvåkes hvordan reinbeite påvirker bestanden(e).	For å vite sikkert hvordan bestandsutviklingen for arten er, bør kjente forekomster for arten oppsøkes. Alle forekomster må stedfestes og arealestimeres. Det må etableres overvåking på et utvalg av forekomstene for å følge utviklingen av totalbestanden over tid. Gjentak bør gjøres hvert tredje år. Dette bør gjøres på lokaliteter med ulik reintetthet/beitepress/tråkk, slik at eventuell endring i plantebestand forårsaket av reinbeite/tråkk vs. klimaendring kan separeres.

Tiltak

Det er ikke foreslått noen tiltak for arten.

Tiltaksanalyse – tiltakspakker

Det er ikke mulig å foreslå tiltakspakker med mer enn 50 % sannsynlighet for måloppnåelse.

Samlet vurdering og anbefalte tiltak

Ingen tiltakspakker er foreslått. Det anbefales at prosjekt 1 iverksettes for å undersøke om dette er en egen art, før eventuelt prosjekt 2 og 3 iverksettes.

Aktuelle virkemidler

Det er ikke foreslått tiltakspakke eller spesifikke tiltak. Ingen anbefalte virkemidler.

Samlet vurdering og beskrivelse av virkemiddelpakke

Det er ikke foreslått tiltaks og tiltakspakke med mer enn 50% måloppnåelse (opprettholde dagens EN fram til 2035).

Arten er sterkt påvirket av de pågående klimaendringene. Selv om det er identifisert virkemidler som vil svare på kunnskapshull, så er ikke de tilgjengelige virkemidlene tilstrekkelig for å stoppe endringer som skjer pga. påvirkningsfaktoren. Usikkerheten vedrørende taksonomi og utbredelsesstatus gjør at virkemiddelet prioritert art (Nml §§23 og 24) ikke er vurdert som hensiktsmessig. Etablering av ytterligere verneområder vurderes ikke som relevant av samme årsak.

Virkemiddelet ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur vil kunne dekke inn kostnader i forbindelse med nødvendig kunnskapsinnhenting, slik at eventuelle tiltak kan vurderes.

Anbefalt virkemiddelpakke

Ingen anbefalt virkemiddelpakke.

Anbefalte prosjekter

Prosjekter som vil dekke identifiserte kunnskapshull hos arten/naturtypen

Prosjekt	Virkemiddel nr.	Virkemiddel
1	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (genetiske undersøkelser)
2	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (Kartlegging av utbredelse)
3	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (Overvåking av bestandsutvikling og påvirkningsfaktorer)